

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om kommunala tjänsteinnehavare, upphävande av 26 § i lagen om kommunala tjänstekollektivavtal samt ändring av 35 § i statstjänstemannalagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om kommunala tjänsteinnehavare, upphävande av 26 § i lagen om kommunala tjänstekollektivavtal samt ändring av 35 § i statstjänstemannalagen (RP 138/2015 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Marja Isomäki, finansministeriet
- arbetsmarknadsjurist Anne Kiiski, KT Kommunarbetsgivarna
- ledande arbetsmarknadsjurist Jonna Voima, Kommunfackets union.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL
- Keva
- Kommunsektorns utbildade vårdpersonal KoHo rf
- Löntagarorganisationen Pardia rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om kommunala tjänsteinnehavare, lagen om kommunala tjänstekollektivavtal och statstjänstemannalagen ändras. Avgångsåldern för kommunala tjänsteinnehavare och statstjänstemän ska stegvis höjas i överensstämmelse med förslaget att höja åldersgränsen för pensionstillväxt enligt arbetspensionslagstiftningen. Möjligheterna att anföra besvär utvidgas för tjänsteinnehavare som inte berörs av kommunala tjänstekollektivavtal.

Vidare fogas en ny bestämmelse till lagen om kommunala tjänsteinnehavare. Enligt den ska bestämmelserna om dröjsmålsränta i räntelagen tillämpas om betalningen av en fordran som grundar sig på ett kommunalt tjänsteförhållande dröjer.

Betänkande FvUB 1/2016 rd

Lagarna avses träda i kraft den 1 april 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) och statstjänstemannalagen (750/1994) föreslås bli ändrade. Avgångsåldern för kommunala tjänsteinnehavare och statstjänstemän ska stegvis höjas i överensstämmelse med förslaget att höja åldersgränsen för pensionstillväxt enligt arbetspensionslagstiftningen. Utskottet finner förslagen motiverade. Från och med 2017 kommer bestämmelser om pensionskyddet inom offentlig sektor att ingå i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016), som stegvis höjer den övre åldersgränsen för pensionstillväxt. För personer i arbetsavtalsförhållande gjordes ändringen redan i samband med lagreformen av arbetspensionssystemet.

Fordringar som bygger på offentligrättsliga grunder är undantagna tillämpningen av räntelagen (633/1982) och det har lett till att olika villkor gäller för personer i kommunala tjänsteförhållanden och i kommunala arbetsavtalsförhållanden. Följaktligen föreslås lagen om kommunala tjänsteinnehavare få bestämmelser om skyldighet att betala dröjsmålsränta. Syftet är att öka likabehandlingen av personalen. Bestämmelserna ska tillämpas dels när en tjänsteinnehavare kräver ut en försenad förmån av arbetsgivaren, dels när arbetsgivaren återkräver en förmån som betalats ut till för stort belopp eller utan grund. En likadan ändring infördes i statstjänstemannalagen genom lag 270/2014.

Vidare ska tjänsteinnehavare som inte berörs av kommunala tjänstekollektivavtal få lagstadgad rätt att anföra besvär. På grund av 26 § i lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (669/1970) har icke-organiserade tjänsteinnehavare haft besvärsförbud. Med stöd av rättspraxis i högsta förvaltningsdomstolen har icke-organiserade tjänsteinnehavare ändå kunnat få sin sak prövad i förvaltningsdomstolen. Med avseende på tydligheten i lagstiftningen och rättssäkerheten för tjänsteinnehavare är det viktigt att icke-organiserade tjänsteinnehavare har lagstadgad rätt att överklaga. Icke-organiserade statliga tjänstemän har fått samma rätt genom lag 283/2015.

Ändringen av 50 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare betyder att icke-organiserade tjänsteinnehavare får rätt att begära omprövning eller att anföra kommunalbesvär beträffande förmåner som beror på anställningsförhållandet. Detta gäller dels ärenden som grundar sig på ett gällande tjänstekollektivavtal, dels ärenden som bygger på effekterna av anställningsvillkoren enligt 7 § i lagen om kommunala tjänstekollektivavtal. Den här typen av frågor hänger ofta samman med tolkningen av tjänstekollektivavtal. I situationer som dessa kan man säkerställa kunskapen om tjänstekollektivavtalet genom att förvaltningsdomstolen innan den avgör målet begär yttrande av arbetsdomstolen. Det säger också regeringen i detaljmotiven i propositionen.

Lagstiftningstekniskt sett lyfts rätten att överklaga över till lagen om kommunala tjänsteinnehavare och placeras i anknytning till de övriga bestämmelserna om rätt att söka ändring. Detta är rationellt med avseende på tjänsteinnehavarna, anser utskottet. En likadan ändring har införts i statstjänstemannalagen genom lag 283/2015. Förslaget är således konsekvent också i det hänseendet.

Betänkande FvUB 1/2016 rd

Utskottet framhåller att ändringarna ger kommunala tjänsteinnehavare bättre rättsliga villkor och medverkar till jämlikare behandling av tjänsteinnehavare och personer i arbetsavtalsförhållande till kommunen. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 138/2015 rd utan ändringar.

Helsingfors 18.2.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Pirkko Mattila saf
vice ordförande Timo V. Korhonen cent
medlem Thomas Blomqvist sv
medlem Mika Kari sd
medlem Kari Kulmala saf
medlem Antti Kurvinen cent
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Olli-Poika Parviainen gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Wille Rydman saml
medlem Joona Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Matti Semi vänst
medlem Mari-Leena Talvitie saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.